

REGULAMIN

organizacji konkursów przedmiotowych dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych w województwie podkarpackim w roku szkolnym 2014/2015

I. WSTĘP

Podstawa prawna:

- art. 31 pkt 7 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jednolity: Dz.U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 z późn. zm.),
- rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 29 stycznia 2002 r. w sprawie organizacji oraz sposobu przeprowadzania konkursów, turniejów i olimpiad (Dz.U. Nr 13 poz. 125 z późn. zm.),
- Zarządzenie Nr 17/2014 Podkarpackiego Kuratora Oświaty z dnia 15 września 2014 r. w sprawie powołania Wojewódzkiej Komisji Konkursowej w Rzeszowie.

Cele konkursów dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych:

- wspieranie uzdolnień uczniów,
- wdrażanie uczniów do samokształcenia,
- pobudzanie twórczego myślenia,
- rozwijanie umiejętności stosowania zdobytej wiedzy w praktycznym działaniu,
- wyłonienie i promowanie uczniów zdolnych oraz ich nauczycieli, promowanie szkół,
- integrowanie środowisk edukacyjnych województwa.

II. POSTANOWIENIA OGÓLNE

§ 1.

1. Konkursy przedmiotowe są kierowane do uczniów szczególnie uzdolnionych, wykazujących zainteresowanie tematami i zagadnieniami związanymi z elementami treści podstaw programowych.
2. W roku szkolnym 2014/2015 Podkarpacki Kurator Oświaty organizuje następujące konkursy przedmiotowe o zasięgu wojewódzkim (obejmujące i poszerzające treści podstawy programowej jednego przedmiotu):
 - 1) dla uczniów klas IV-VI szkół podstawowych konkursy z:
 - a) języka polskiego,
 - b) matematyki,
 - c) historii,
 - d) przyrody,

- e) języka angielskiego,
 - f) języka niemieckiego,
- 2) dla uczniów gimnazjów konkursy przedmiotowe:
- a) polonistyczny,
 - b) historyczny,
 - c) chemiczny,
 - d) biologiczny,
 - e) geograficzny,
 - f) matematyczny,
 - g) fizyczny,
 - h) języka angielskiego,
 - i) języka ukraińskiego,
 - j) języka niemieckiego,
 - k) języka francuskiego.
3. Konkursy przygotowuje i przeprowadza Wojewódzka Komisja Konkursowa powołana przez Podkarpackiego Kuratora Oświaty.
4. Wojewódzka Komisja Konkursowa sprawuje nadzór nad prawidłowym przebiegiem konkursu na wszystkich etapach i w tym zakresie podejmuje wiążące rozstrzygnięcia.

§ 2.

1. Konkursy organizowane są w formie trzystopniowych zawodów:
- 1) I stopień – etap szkolny,
 - 2) II stopień – etap rejonowy,
 - 3) III stopień – etap wojewódzki.
2. Kolejne etapy konkursu przeprowadzane są w następujących terminach:
- 1) etap szkolny – do 30 października 2014 r.
 - 2) etap rejonowy – do 19 grudnia 2014 r.
 - 3) etap wojewódzki - do 13 marca 2015 r.
3. Terminy przeprowadzenia eliminacji konkursów dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjów przedstawia **Załącznik nr 1**.
4. Dyrektorzy szkół podstawowych i gimnazjów, których uczniowie biorą udział w konkursie, są współorganizatorami konkursu w zakresie przedstawionym w § 4.
5. Przystąpienie do konkursu jest równoznaczne z akceptacją niniejszego Regulaminu przez ucznia, jego rodziców lub opiekunów prawnych oraz przez szkołę.

§ 3.

1. Każdy uczeń ma prawo przystąpić do konkursu I stopnia organizowanego na właściwym mu etapie kształcenia (w szczególnych przypadkach uczniowie klas III szkoły podstawowej mogą uczestniczyć w konkursach wymienionych w § 1 ust. 2 pkt. 1 – decyzję w tej sprawie podejmuje dyrektor właściwej szkoły). Jeżeli w macierzystej szkole ucznia nie organizuje się danego konkursu, uczeń może do niego przystąpić w szkole wskazanej przez dyrektora szkoły. W tym szczególnym przypadku opiekę nad uczniem sprawuje oddelegowany przez dyrektora nauczyciel macierzystej szkoły ucznia.
2. Uczestnictwo w konkursie jest dobrowolne.
3. Udział ucznia w konkursie jest jednoznaczny z wyrażeniem zgody na publikowanie niezbędnych danych osobowych związanych z ogłoszeniem wyników.
4. Opiekę nad uczniami sprawują nauczyciele oddelegowani przez dyrektora szkoły.
5. Uczestnik konkursu winien posiadać przy sobie aktualną legitymację szkolną.
6. Uczestnicy, którzy spóźnią się na konkurs, mogą być do niego niedopuszczeni przez Przewodniczącego Zespołu Konkursowego.
7. W przypadku ucznia posiadającego orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego lub opinię o dostosowaniu wymagań edukacyjnych ze względu na przewlekłą chorobę, Przewodniczący Zespołu Konkursowego zobowiązany jest do dostosowania warunków i miejsca pracy do potrzeb edukacyjnych ucznia. Wprowadzone dostosowania nie mogą naruszać zasad samodzielnej pracy tego ucznia jako uczestnika konkursu. Wydłużenie czasu pracy ucznia nie może przekroczyć:
 - 1) na etapie szkolnym – 10 minut,
 - 2) na etapie rejonowym i wojewódzkim – 15 minut.
8. W czasie trwania konkursu członkowie Zespołu Konkursowego nie mogą objaśniać, komentować zadań oraz udzielać wskazówek dotyczących ich rozwiązania.
9. Każdy uczeń pracuje przy oddzielnym stoliku. Stoliki ustawione są w odległości zapewniającej samodzielność pracy uczniów.
10. W przypadku stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia, Przewodniczący Zespołu Konkursowego przerywa pracę uczniowi i poleca mu opuszczenie sali, co jest równoznaczne z dyskwalifikacją ucznia w danym konkursie.
11. W przypadku stwierdzenia rażącego naruszenia *Regulaminu organizacji konkursów* w danej szkole, Podkarpacki Kurator Oświaty może w ciągu dziesięciu dni od dnia konkursu, na wniosek obserwatora lub na wniosek WKK, unieważnić konkurs w danej szkole, bez możliwości jego powtórzenia.
12. Prace uczniów na etapie szkolnym, rejonowym i wojewódzkim konkursów są kodowane. Organizację i sposób kodowania oraz rozkodowywania prac na etapie szkolnym ustala dyrektor szkoły.

13. Uczniowie rozwiązują zadania długopisem lub piórem (kolor czarny lub niebieski) i nie mogą używać ołówków i korektorów. Autorzy zadań konkursowych określają w wymaganiach konkursowych z danego konkursu, jakimi przyborami i pomocami powinni dysponować uczestnicy konkursu, by poprawnie rozwiązać zadania. W szczególnych przypadkach Przewodniczący Zespołu Konkursowego w porozumieniu z WKK doprecyzuje, z czego uczniowie mogą, a z czego nie mogą korzystać w trakcie rozwiązywania zadań.
14. Konkursy przedmiotowe I, II i III stopnia polegają na wykonaniu pracy pisemnej.
15. Wszystkie komunikaty WKK publikowane są na stronie internetowej Kuratorium – www.ko.rzeszow.pl.
16. Materiały konkursowe objęte są klauzulą poufności i stanowią tajemnicę służbową.
17. Prace uczestników z etapu rejonowego i wojewódzkiego konkursu przechowywane są do końca roku szkolnego, w którym przeprowadzany jest konkurs.
18. Jeżeli termin wykonania czynności przewidzianej regulaminem przypada na dzień wolny od pracy, terminem jej wykonania jest kolejny dzień roboczy po wyznaczonym terminie.
19. Regulamin konkursu nie może być zmieniany w ciągu roku szkolnego.

III. ORGANIZACJA KONKURSÓW

§ 4.

Przebieg poszczególnych etapów konkursów

I stopień – etap szkolny

1. Za organizację i przeprowadzenie etapu szkolnego każdego z konkursów odpowiada dyrektor szkoły.
2. Zadaniem dyrektora w zakresie organizacji etapu szkolnego każdego z konkursów jest:
 - 1) zapoznanie nauczycieli, uczniów i rodziców z *Regulaminem konkursów*,
 - 2) zgłoszenie szkoły do udziału w konkursach w terminie **od 30 września do 3 października 2014** r. poprzez:
 - zalogowanie się w Internetowym Systemie Obsługi Konkursów (ISOK),
 - potwierdzenie w ISOK chęci uczestnictwa szkoły w konkursach,
 - podanie w ISOK przewidywanej liczby uczestników poszczególnych konkursów (szczegółowy opis powyższych czynności znajduje się w ***Instrukcji obsługi informatycznej konkursów*** .
 - wprowadzenie danych nauczyciela (imię i nazwisko) oddelegowanego do prac Rejonowego i Wojewódzkiego Zespołu Konkursowego z poszczególnych konkursów

(do prac nie mogą zostać zgłoszeni nauczyciele przedmiotu którego dotyczy konkurs).

- zebranie od uczniów przystępujących do konkursu orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego lub opinii o dostosowaniu wymagań edukacyjnych ze względu na przewlekłą chorobę,
- 3) zebranie od rodziców (opiekunów prawnych) uczniów przystępujących do konkursu podpisanego oświadczenia
- 4) powołanie Szkolnego Zespołu Konkursowego przeprowadzającego etap szkolny konkursów i wyznaczenie przewodniczącego tego zespołu – ilość nauczycieli pracujących w zespole musi zapewnić prawidłowy przebieg konkursu (co najmniej dwóch nauczycieli w jednej sali),
- 5) pozyskanie drogą internetową, z witryny Kuratorium Oświaty w Rzeszowie – www.ko.rzeszow.pl, materiałów konkursowych, w tym:
 - *Regulaminu organizacji konkursów*,
 - zadań konkursowych,
 - klucza odpowiedzi do zadań.
- 6) powielenie zadań dla każdego uczestnika konkursu,
- 7) zapewnienie prawidłowego przebiegu konkursów zgodnie z zasadami wymienionymi w § 3 *Regulaminu organizacji konkursów*,
- 8) bieżące aktualizowanie w ISOK informacji o liczbie uczestników poszczególnych konkursów,
- 9) kontrolowanie w ISOK poprawności zamieszczanych danych o szkole i uczniach,
- 10) zagwarantowanie przestrzegania tajemnicy służbowej – w szczególności nieujawnianie osobom postronnym klucza dostępu do ISOK,
- 11) zagwarantowanie bezstronności i terminowości rozpatrywania przez Szkolną Komisję Konkursową odwołań złożonych przez ucznia lub jego rodziców/prawnych opiekunów od wyniku konkursu – odwołania muszą być rozpatrzone w ciągu 3 dni od dnia konkursu,
- 12) gromadzenie i przechowywanie do końca roku szkolnego dokumentacji konkursowej zawierającej:
 - a) listy uczniów zgłoszonych do konkursów, orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego lub opinii o dostosowaniu wymagań edukacyjnych ze względu na przewlekłą chorobę,
 - b) powołania nauczycieli do pracy w zespole szkolnym i ich oświadczenia o przestrzeganiu tajemnicy i bezstronności
 - c) konkursowe prace uczniów,
 - d) protokoły pokonkursowe,
 - e) dokumentację dotyczącą odwołań, o których mowa w pkt. 10.

3. W eliminacjach szkolnych, w charakterze obserwatora, może brać udział wizytator wyznaczony przez Podkarpackiego Kuratora Oświaty.
4. Konkursy etapu szkolnego rozpoczynają się o godz. 10:00. Na wykonanie zadań konkursowych, po odliczeniu czasu na czynności organizacyjne, uczeń ma 60 min (konkurs polonistyczny i matematyczny - gimnazjum – 90 minut).
5. Szkolny Zespół Konkursowy dokonuje sprawdzenia i oceny punktowej prac uczniów wg klucza odpowiedzi. Każda praca powinna być sprawdzona, oceniona i czytelnie podpisana przez sprawdzającego – członka zespołu.
6. Zespół sporządza protokół z etapu szkolnego
7. Szkolna Komisja Konkursowa ogłasza wyniki konkursu najpóźniej w następnym dniu po przeprowadzeniu konkursu.
8. Dyrektor w terminie do czterech dni po konkursie, na podstawie protokołu pokonkursowego oraz decyzji w sprawie odwołań, sporządzonych przez szkolny zespół konkursowy, przekazuje za pomocą ISOK do Kuratorium Oświaty w Rzeszowie informacje o wynikach uczniów uczestniczących w konkursie.
9. Kwalifikacji uczestników do etapu rejonowego dokonuje WKK w oparciu o informacje przekazane przez dyrektorów szkół w terminie 14 dni od dnia konkursu.
10. WKK kwalifikuje, z zastrzeżeniem § 7 *Regulaminu organizacji konkursów*, do etapu rejonowego konkursów 50% ogólnej liczby uczestników etapu szkolnego z najwyższymi wynikami, nie więcej jednak niż 200 uczniów, w przypadku każdego konkursu.
11. Lista uczniów zakwalifikowanych do etapu rejonowego zostaje opublikowana na stronie internetowej Kuratorium Oświaty.

II stopień – etap rejonowy

12. Za organizację i przeprowadzenie eliminacji rejonowych odpowiadają Rejonowe Zespoły Konkursowe powołane przez Przewodniczącego WKK lub upoważnione przez niego osoby.
13. Szczegółowa informacja o miejscach i godzinie przeprowadzenia poszczególnych konkursów etapu rejonowego ukaże się do dnia 30 października 2014 r. na stronie internetowej KO w Rzeszowie (www.ko.rzeszow.pl).
14. Nauczycieli powołanych do pracy w Rejonowych Zespołach Konkursowych deleguje dyrektor szkoły, w której są zatrudnieni.
15. Zadaniem Przewodniczącego Rejonowego Zespołu Konkursowego w zakresie organizacji i przebiegu etapu rejonowego każdego z konkursów, jest:
 - 1) zobowiązanie członków zespołu do zachowania tajemnicy służbowej i bezstronności
 - 2) odebranie od uczestników etapu rejonowego konkursu podpisanego oświadczenia od rodziców (opiekunów prawnych) uczniów przystępujących do konkursu

- 3) przeprowadzenie kodowania prac uczniów wg zasad podanych przez WKK,
 - 4) zapewnienie prawidłowego przebiegu konkursu zgodnie z zasadami wymienionymi w § 3 *Regulaminu organizacji konkursów*,
 - 5) przygotowanie i zatwierdzenie protokołu z przebiegu eliminacji.
16. Na wykonanie pracy, po odliczeniu czynności organizacyjnych, uczeń ma 90 minut (konkurs polonistyczny - gimnazjum 120 minut).
 17. W etapie rejonowym konkursu mogą uczestniczyć tylko uczniowie wyłonieni w trakcie eliminacji szkolnych, po zakwalifikowaniu przez WKK.
 18. Przewodniczący Rejonowego Zespołu Konkursowego, w obecności członków zespołu, przygotowuje protokół pokonkursowy .
 19. Prace uczniów ocenia, wg opracowanych kryteriów, Zespół Oceniający powołany przez Przewodniczącego Wojewódzkiej Komisji Konkursowej.
 20. Zespół Oceniający sporządza protokół z oceny prac konkursowych
 21. WKK kwalifikuje, z zastrzeżeniem § 7 *Regulaminu organizacji konkursów*, do etapu wojewódzkiego konkursów 50% ogólnej liczby uczestników etapu rejonowego z najwyższymi wynikami, nie więcej jednak niż 80 uczniów w przypadku każdego konkursu.
 22. Wyniki eliminacji rejonowych zostają opublikowane na stronie internetowej Kuratorium Oświaty w terminie 14 dni roboczych (z odliczeniem przerw świątecznych i ferii) od daty przeprowadzenia konkursu.

III stopień – etap wojewódzki

23. Za organizację i przeprowadzenie eliminacji wojewódzkich odpowiada WKK. Przewodniczący WKK powołuje Wojewódzki Zespół Konkursowy do zorganizowania i przeprowadzenia etapu wojewódzkiego danego konkursu, o którym mowa w § 1 ust. 2.
24. Adresy miejsc przeprowadzenia III etapu konkursów (wojewódzkich) oraz godziny rozpoczęcia eliminacji zostaną opublikowane w postaci komunikatu WKK na stronie internetowej Kuratorium Oświaty w Rzeszowie w terminie do 2 stycznia 2015 r.
25. Nauczycieli powołanych do pracy w Wojewódzkim Zespole Konkursowym deleguje dyrektor szkoły, w której są zatrudnieni.
26. Zadaniem Przewodniczącego Wojewódzkiego Zespołu Konkursowego w zakresie organizacji i przebiegu etapu wojewódzkiego każdego z konkursów jest:
 - 1) zobowiązanie członków zespołu do zachowania tajemnicy służbowej i bezstronności
 - 2) przeprowadzenie kodowania prac uczniów wg zasad podanych przez WKK,
 - 3) zapewnienie prawidłowego przebiegu konkursu zgodnie z zasadami wymienionymi w § 3 *Regulaminu organizacji konkursów*,
 - 4) przygotowanie i zatwierdzenie protokołu z przebiegu eliminacji.
27. Na wykonanie pracy, po odliczeniu czynności organizacyjnych, uczeń ma 90 minut

(konkurs polonistyczny gimnazjum 120 minut).

28. Przewodniczący Wojewódzkiego Zespołu Konkursowego, w obecności członków zespołu, przygotowuje protokół pokonkursowy
29. Prace uczniów ocenia, wg kryteriów opracowanych przez autorów zadań konkursowych, Zespół Oceniający powołany przez Przewodniczącego Wojewódzkiej Komisji Konkursowej.
30. Zespół Oceniający sporządza protokół z oceny prac konkursowych.
31. Wojewódzka Komisja Konkursowa w terminie 14 dni roboczych (z odliczeniem przerw świątecznych i ferii) od daty odbycia eliminacji umieszcza indywidualne wyniki uczniów na stronie internetowej Kuratorium Oświaty w Rzeszowie.
32. Tytuł **laureata konkursu** otrzymuje 35% uczestników etapu wojewódzkiego, którzy uzyskali najwyższe wyniki.
33. Tytuł **finalisty konkursu** otrzymuje uczestnik etapu wojewódzkiego, który uzyskał nie mniej niż 30% maksymalnej liczby punktów oraz nie uzyskał tytułu laureata.
34. Laureaci i finaliści konkursów otrzymują zaświadczenia wydane przez Podkarpackiego Kuratora Oświaty.

§ 5

Udostępnianie prac konkursowych

1. Prace konkursowe udostępnia się do wglądu uczestnikom, ich rodzicom/ prawnym opiekunom, opiekunom naukowym na indywidualny pisemny wniosek w terminie 3 dni od ogłoszenia wyników danego konkursu:
 - a) z etapu rejonowego i wojewódzkiego prace udostępnia się w Kuratorium Oświaty w Rzeszowie w budynku Archiwum Urzędu Wojewódzkiego ul. **Miedziana 4a** w Rzeszowie **w godzinach od 8.00 – 14.30. Należy uzgodnić termin i godzinę udostępnienia pracy.**
2. Udostępnienie pracy trwa do 20 minut.
3. Prace konkursowe nie mogą być kserowane, fotografowane itp.

§ 6

Wnoszenie zastrzeżeń i tryb ich rozpatrywania

1. Uczeń biorący udział w konkursie lub jego rodzice/ prawni opiekunowie mają prawo złożyć odwołanie od wyników etapu:
 - 1) szkolnego, bezpośrednio do dyrektora szkoły w ciągu 2 dni od dnia konkursu w formie pisemnej. Szkolny Zespół Konkursowy rozpatruje odwołanie ucznia lub jego rodziców/prawnych opiekunów od wyniku konkursu w trybie pilnym, tak by dyrektor szkoły najpóźniej w czwartym dniu po dniu konkursu mógł wpisać w ISOK dane dotyczące wyników uczniów.
 - 2) rejonowego i wojewódzkiego, w terminie 3 dni roboczych od dnia ogłoszenia wyników (decyduje data stempla pocztowego) do Przewodniczącego WKK.

2. Odwołanie musi być złożone na piśmie i powinno zawierać wskazanie zadania/zadań, których ocena jest kwestionowana oraz krótkie uzasadnienie przyczyny kwestionowanej oceny. Rozpatrywane są tylko zastrzeżenia wniesione do konkretnych punktów pracy konkursowej. Nie dokonuje się ponownej weryfikacji całej pracy.
3. Odwołanie, które nie wskazuje zadań, których ocena jest kwestionowana i nie posiada uzasadnienia pozostaje bez rozpatrzenia.
4. Pisemne wnioski zgodnie z § 6 ust. 1 pkt. 2 i ust. 2 należy składać na adres:

Wojewódzka Komisja Konkursowa w Rzeszowie,

ul. Grunwaldzka 15, 35-959 Rzeszów

5. Odwołania rozpatruje w terminie 21 dni roboczych Zespół ds. Odwołań, powołany przez Przewodniczącego Wojewódzkiej Komisji Konkursowej.
6. Rozstrzygnięcie wydane na skutek odwołania jest ostateczne.

§ 7

W sytuacjach nieprzewidzianych niniejszym *Regulaminem organizacji konkursów* decyzję rozstrzygającą podejmuje Przewodniczący WKK.

Harmonogram konkursów

dla uczniów szkół podstawowych:

Konkurs z:	Etap szkolny	Etap rejonowy	Etap wojewódzki
Języka polskiego	22 października 2014 r.	22 listopada 2014 r.	24 stycznia 2015 r.
Matematyki	13 października 2014 r.	15 listopada 2014 r.	17 stycznia 2015 r.
Przyrody	17 października 2014 r.	6 grudnia 2014 r.	7 marca 2015 r.
Historii	20 października 2014 r.	13 grudnia 2014 r.	21 lutego 2015 r.
Języka angielskiego	15 października 2014 r.	8 listopada 2014 r.	10 stycznia 2015 r.
Języka niemieckiego	24 października 2014 r.	29 listopada 2014 r.	28 lutego 2015 r.

ZAKRES WIEDZY I UMIEJĘTNOŚCI WYMAGANYCH NA POSZCZEGÓLNYCH ETAPACH KONKURSÓW oraz WYKAZ LITERATURY OBOWIĄZUJĄCEJ UCZESTNIKÓW ORAZ STANOWIĄCEJ POMOC DLA NAUCZYCIELA

**KONKURS Z MATEMATYKI
DLA UCZNIÓW SZKÓŁ PODSTAWOWYCH WOJ. PODKARPACKIEGO
W ROKU SZKOLNYM 2014/2015**

**Zakres wymagań do konkursu przedmiotowego z matematyki w szkole podstawowej
w roku szkolnym 2014/2015**

Cele konkursu:

- rozwijanie zainteresowań i uzdolnień matematycznych uczniów,
- popularyzowanie matematyki wśród uczniów szkoły podstawowej,
- wdrażanie uczniów do samodzielnej pracy nad pogłębianiem i rozszerzaniem wiedzy matematycznej,
- wykorzystanie umiejętności twórczego myślenia do rozwiązywania zadań problemowych,
- planowanie i organizowanie własnej nauki i przyjmowanie za nią coraz większej odpowiedzialności,
- zachęcanie uczniów do udziału w konkursach,
- wyzwalanie twórczej postawy nauczyciela w poszukiwaniu odpowiednich metod i form pracy z uczniem uzdolnionym matematycznie.

Do każdego etapu konkursu obowiązują treści nauczania, umiejętności i osiągnięcia wynikające z podstawy programowej z dnia 23 grudnia 2008 r. kształcenia ogólnego dla szkół podstawowych (II etap edukacyjny) w zakresie matematyki.

ETAP SZKOLNY

Zakres wiedzy:

- Liczby naturalne i ich własności, dzielniki i wielokrotności liczb, liczby pierwsze i złożone, cechy podzielności liczb, rzymski sposób zapisywania liczb.
- Szacowanie i porównywanie wyników działań . Porównywanie różnicowe i ilorazowe.
- Działania na ułamkach zwykłych i dziesiętnych.
- Czas i kalendarz.
- Średnia arytmetyczna w zadaniach praktycznych.
- Odczytywanie danych z tekstu źródłowego, tabeli, diagramu, wykresu, planu i mapy.
- Własności i pola figur płaskich.
- Graniastosłupy - siatki, obliczanie pola i objętości.
- Jednostki długości, powierzchni, masy, objętości, czasu, temperatury. Jednostki monetarne.

Umiejętności:

- Dobieranie do zadania odpowiedniego modelu matematycznego.
- Interpretowanie i przetwarzanie informacji zawartej w zadaniu.
- Poprawne zapisywanie i interpretowanie wyników zadań.
- Sprawne wykonywanie rachunków w zakresie liczb naturalnych, wymiernych i szacowanie wyników działań.

- Odczytywanie i przetwarzanie informacji z diagramów, map, rysunków, tabel, wykresów.
- Posługiwanie się jednostkami i ich zamiana.
- Przeprowadzanie prostych rozumowań.
- Rozwiązywanie zadań różnymi metodami.
- Umiejętność wyciągania wniosków z kilku informacji podanych w różnej postaci.
- Wykorzystanie wiedzy matematycznej (arytmetycznej, algebraicznej i geometrycznej) w rozwiązywaniu zadań przedstawiających sytuację praktyczną.

ETAP REJONOWY

Na tym etapie konkursu obowiązują wiadomości i umiejętności takie jak na etapie szkolnym poszerzone o treści:

- Pojęcie procentu i obliczanie procentu danej liczby w sytuacjach praktycznych.
- Równania z jedną niewiadomą w zadaniach tekstowych.
- Wyrażenia algebraiczne w opisywaniu sytuacji zadaniowej.
- Prędkość, droga i czas - obliczenia praktyczne.
- Skala na mapie i planie.

Umiejętności:

- Zastosowanie obliczeń procentowych w sytuacjach praktycznych.
- Zapisywanie treści zadań w postaci równań, interpretacja rozwiązania.
- Zapisywanie obwodów i pól figur płaskich w postaci wyrażeń algebraicznych.
- Obliczanie prędkości, drogi i czasu. Posługiwanie się jednostkami prędkości i ich zamiana.
- Obliczanie odległości z wykorzystaniem skali.
- Stosowanie cech podzielności liczb, przeprowadzanie prostych rozumowań.
- Analizowanie wyniku zadania, ocena jego sensowności, sprawdzanie wyniku z warunkami zadania.
- Stosowanie języka matematycznego przy zapisywaniu rozwiązań zadań otwartych.
- Umiejętność logicznego myślenia i poprawnego wnioskowania.

ETAP WOJEWÓDZKI

Na tym etapie konkursu obowiązują wiadomości i umiejętności ujęte w poprzednich etapach ale o **podwyższonym stopniu trudności** i wymagające umiejętności:

- Dokonywania uogólnień i uzasadniania.
- Rozwiązywania zadań logicznych, dostrzegania prawidłowości i uzasadniania swojego postępowania (wyboru).
- Stosowanie języka matematycznego przy zapisywaniu rozwiązań zadań otwartych krótkiej i rozszerzonej odpowiedzi.
- Formułowania wniosków na podstawie analizy podanego tekstu matematycznego.
- Rozwiązywania zadań problemowych z wykorzystaniem równań, obliczeń procentowych oraz umiejętność prezentacji rozwiązania.
- Dokonywania i uzasadniania uogólnień na podstawie własności figur geometrycznych.
- Dostrzeganie prawidłowości, opisywanie ich i sprawdzanie na przykładach.

FORMA ZADAŃ

Zadania konkursowe będą mieć formę zamkniętą i otwartą. W zestawie zadań zamkniętych uwzględnione będą zadania wielokrotnego wyboru, zadania prawda-falsz oraz zadania na dobieranie. Wszystkie zadania będą sprawdzać takie umiejętności ucznia jak:

- wykorzystanie i tworzenie informacji,
- modelowanie matematyczne,
- rozumowanie i tworzenie strategii,
- sprawność rachunkowa.

Ilość zadań otwartych będzie zwiększana na każdym z etapów. Za poprawne rozwiązanie zadania zamkniętego uczeń otrzymuje 1 pkt, zadania otwarte będą punktowane 2, 3 lub 4 punkty.

Obowiązywał będzie holistyczny sposób oceniania zadań otwartych. Ocena rozwiązania zadania będzie zależała od tego, jak daleko uczeń dotarł w drodze do całkowitego rozwiązania i czy została pokonana zasadnicza trudność w rozwiązaniu zadania.

Uczniowie nie mogą korzystać z kalkulatora.

WYKAZ LITERATURY POLECANEJ UCZESTNIKOM KONKURSU

1. Podręczniki, zbiory zadań i zeszyty ćwiczeń z matematyki zatwierdzone przez MEN i zgodne z NPP.
2. Przykładowe zadania z matematyki zawarte w „Informatorze o sprawdzianie od roku szkolnego 2014/2015” wydanym przez CKE w Warszawie.
3. Z. Bobiński, P. Nodzyński, M. Uscki, *Koło matematyczne w szkole podstawowej*; Aksjomat, Toruń, 2008
4. M. Rosół, *Konkursy matematyczne dla szkoły podstawowej*; Aksjomat, Toruń, 2010,
5. A. Żurek, P. Jędrzejewicz, *Zbiór zadań dla kółek matematycznych w szkole podstawowej*; GWO, Gdańsk, 2004
6. Materiały dostępne w księgarniach w formie testów sprawdzających wiadomości i umiejętności z zakresu szkoły podstawowej oraz w formie sprawdzianu po szkole podstawowej.
7. Przykładowe arkusze egzaminacyjne sprawdzianu na stronie internetowej OKE w Krakowie (www.oke.krakow.pl) oraz CKE (www.cke.edu.pl).
8. Materiały zawarte na stronach internetowych zawierające przykładowe zestawy zadań matematycznych.
9. Strony internetowe wydawnictw, stowarzyszeń i towarzystw naukowych zajmujących się popularyzacją matematyki.

**KONKURS Z PRZYRODY
DLA UCZNIÓW SZKÓŁ PODSTAWOWYCH WOJ. PODKARPACKIEGO
W ROKU SZKOLNYM 2014/2015**

1. Celem Konkursu Przyrodniczego jest:

- podnoszenie poziomu nauczania przyrody poprzez popularyzację wiedzy przyrodniczej wśród uczniów szkół podstawowych,
- rozwijanie uzdolnień i zainteresowań przyrodniczych i ekologicznych uczniów, jego różnorodnością, bogactwem i pięknem oraz uwrażliwianie na problemy związane z ochroną środowiska,
- wyłanianie talentów oraz rozbudzanie ciekawości poznawczej i twórczego działania uczniów,
- kształcenie umiejętności samodzielnego zdobywania i poszerzania wiedzy przyrodniczej korzystając z różnych źródeł informacji,
- motywowanie nauczycieli do pracy z uczniem zdolnym.

**ZAKRES WIEDZY I UMIEJĘTNOŚCI WYMAGANY NA POSZCZEGÓLNYCH
ETAPACH KONKURSU**

Uczeń przystępujący do konkursu powinien wykazać się wiedzą i umiejętnościami zawartymi w treściach obowiązującej podstawy programowej przedmiotu przyroda dla II etapu edukacyjnego wraz z treściami rozszerzającymi w zakresie wskazanym przez autora /literatura/.

W rozwiązywaniu zadań konkursowych uczeń powinien wykazać się następującymi umiejętnościami:

1. stosowanie poznanych terminów przyrodniczych do opisywania środowiska przyrodniczego
2. czytanie i interpretowanie tekstów popularnonaukowych, diagramów, tabel, wykresów, map, orientacji na planie i mapie
3. identyfikowanie różnorodnych substancji i procesów chemicznych w najbliższym otoczeniu
4. wyjaśnianie związku budowy ciał stałych, cieczy i gazów z ich właściwościami
5. charakteryzowanie czynników środowiskowych warunkujących życie organizmów na lądzie i w wodzie.
6. dostrzeganie związku przystosowania budowy zewnętrznej i czynności życiowych organizmów do środowiska ich życia
7. rozpoznawanie pospolitych gatunków roślin, zwierząt, grzybów, protistów znajdujących się w najbliższym otoczeniu człowieka
8. dostrzeganie zależności między cechami krajobrazu a formami działalności człowieka
9. opisanie czynności życiowych człowieka ze wskazaniem elementów budowy ciała człowieka biorących w nich udział
10. rozumienie potrzeby stosowania zasad higieny, bezpieczeństwa i zdrowego stylu życia
11. wskazywanie zależności między ruchem obrotowym Ziemi a zmianą dnia i nocy oraz ruchem obiegowym a zmianą pór roku

12. określanie położenia dowolnego punktu na kuli ziemskiej względem równika i południka zerowego, obliczanie czasu słonecznego
13. rozpoznawanie na mapie świata kontynentów, linii brzegowej, wyżyn, nizin, rzek, jezior, mórz, największych pasm górskich, państw, stref krajobrazowych
14. charakteryzowanie warunków geograficznych i przyrodniczych krajobrazów występujących na kuli ziemskiej
15. znajomość prawnie chronionych obiektów i obszarów przyrodniczych
16. określanie znaczenia osiągnięć człowieka dla rozwoju cywilizacyjnego
17. wyjaśnianie pozytywnych i negatywnych skutków wpływu człowieka na środowisko
18. rozumienie konieczności ochrony środowiska, by ocalić go dla przyszłych pokoleń
19. wykonywanie prostych obliczeń niezbędnych w życiu codziennym człowieka (długości, powierzchni, temperatury, pieniędzy)

Forma zadań

Na każdym etapie konkursu, arkusz zawierać będzie różne typy zadań zamkniętych i otwartych. Zadania na kolejnych etapach będą różnicowane pod względem stopnia trudności. Ważnym elementem konkursu będzie praca z tekstem popularnonaukowym. Dotyczy to zagadnień, które wykraczają poza podstawę programową. Uczestnicy powinni zwrócić uwagę na rozwijanie umiejętności rozumienia, wykorzystywania i przetwarzania tekstów w zakresie umożliwiającym zdobywanie wiedzy.

I etap – szkolny- czas trwania 60 minut

Na tym etapie konkursu obowiązują następujące treści:

1. Przyrodnicze i antropogeniczne składniki krajobrazu.
2. Orientacja w terenie - wyznaczanie pory dnia, pory roku, kierunków geograficznych wg Słońca. Sposoby wyznaczania kierunków w terenie.
3. Obraz terenu - mapa, znaki graficzne na mapie, rodzaje map, plan, orientacja mapy, skala planu i mapy, rodzaje map.
4. Odległości i wysokości w terenie.
5. Formy terenu i ich wysokości na mapie.
6. Stany skupienia wody i ich przemiany (topnienie, krzepnięcie, wrzenie, parowanie, skraplanie, sublimacja, resublimacja). Obieg wody w przyrodzie.
7. Budowa drobinowa ciała stałego, cieczy i gazów, ruch drobin w gazach i cieczach (dyfuzja).
8. Właściwości substancji w różnych stanach skupienia.
9. Rozszerzalność cieplna ciał stałych, cieczy i gazów, zastosowanie w codziennym życiu.
10. Substancje proste i złożone, mieszaniny substancji, sposoby rozdzielania mieszanin. Właściwości roztworów wodnych. Przemiany chemiczne.
11. Powietrze – skład, właściwości, znaczenie, procesy utleniania, spalania.
12. Pogoda i jej składniki, sposoby ich pomiaru – klimat, obserwacje meteorologiczne. Pogoda w różnych porach roku. Czytanie mapy synoptycznej.
13. Czynniki środowiska warunkujące życie na lądzie i w wodzie.
14. Rodzaje wód powierzchniowych i ich znaczenie.
15. Woda jako środowisko życia – właściwości wody, czynniki warunkujące życie w wodzie, przystosowanie roślin i zwierząt do życia w jeziorze, w rzece, w morzu i w oceanach.
16. Zagrożenia i ochrona wód w Polsce.
17. Gleby w Polsce: procesy powstawania gleby, rodzaje gleb, skład gleby, znaczenie gleby dla roślin, organizmy żyjące w glebie.
18. Pochodzenie i rozpoznawanie skał, wykorzystanie skał w gospodarce człowieka.

19. Budowa komórki roślinnej i zwierzęcej – funkcje podstawowych składników.
20. Budowa i podstawowe czynności życiowe organizmów: komórka, tkanka, narząd, układ narządów, organizm, odżywianie (samożywność i cudzożywność), oddychanie, rozmnażanie, ruch, wydalanie, wzrost i rozwój, reakcje na bodźce;
21. Rośliny i zwierzęta łąk, pól uprawnych i sadów. Czynniki środowiska warunkujące życie organizmów w/w biocenozach oraz ich znaczenie dla przyrody i człowieka.
22. Lasy w Polsce - czynniki warunkujące życie w lesie, rośliny i zwierzęta żyjące w lesie, przystosowanie ich budowy zewnętrznej i czynności życiowych do środowiska życia. Typy lasów występujących w Polsce. Las jako ekosystem. Ochrona lasów. Praca leśnika.
23. Zależności pokarmowe pomiędzy organizmami żyjącymi w środowisku wodnym i lądowym (pojęcia: producent, konsument, reducent (destruent), łańcuch pokarmowy), konkurencja, drapieżnictwo, symbioza, pasożytnictwo- przykłady i przystosowania; współzależności między czynnikami abiotycznymi i organizmami żywymi.
24. Pozytywny i negatywny wpływ środowiska na zdrowie człowieka.

II etap – rejonowy - czas trwania 90 minut

Na tym etapie konkursu obowiązuje zakres wiedzy i umiejętności ujęty w etapie szkolnym oraz następujące treści:

1. Polska w Europie: położenie Polski, kraje sąsiadujące z Polską, kraje Unii Europejskiej, instytucje UE, klimat, ukształtowanie.
2. Krajobrazy Polski: pas pobrzeży, pojezierny, nizinny, wyżynny, gór niskich, średnich i wysokich, wielkomiejski, przemysłowy, rolniczy (położenie, cechy charakterystyczne krajobrazów, występowanie organizmów żywych).
3. Walory turystyczne największych miast Polski – Warszawy, Krakowa, Gdańska.
4. Parki narodowe wyżyn, kotlin podkarpackich i gór polskich.
5. Bogactwa naturalne, w tym bogactwa mineralne Polski.
6. Minipaństwa w Europie – odrębność polityczna i społeczno – gospodarcza (Andora, San Marino, Liechtenstein, Malta, Monako i Watykan).
7. Organizm człowieka: budowa i funkcje układu pokarmowego, oddechowego, krwionośnego, rozrodczego, ruchu, oko i ucho jako narządy zmysłów, etapy rozwoju człowieka ze szczególnym uwzględnieniem dojrzewania biologicznego, zasady zdrowego stylu życia, higieny, bezpieczeństwo w domu i szkole, pierwsza pomoc przedmedyczna.
8. Negatywny wpływ wybranych gatunków zwierząt, roślin, grzybów, bakterii i wirusów na zdrowie człowieka. Zachowania zapobiegające chorobom przenoszonym i wywoływanym przez nie.
9. Królestwo bezjądrowych: rodzaje bakterii, budowa komórki bakteryjnej, czynności życiowe, bakterie chorobotwórcze i pożyteczne dla człowieka.
10. Królestwo protistów: budowa komórki, czynności życiowe, przykłady organizmów i ich znaczenie dla człowieka.
11. Królestwo roślin: mchy, paprocie, rośliny nasienne: budowa, czynności życiowe, funkcje i modyfikacje liści, łodyg, korzenia, przystosowania do środowiska życia, zioła i rośliny trujące.
12. Królestwo grzybów: budowa i różnorodność, znaczenie grzybów dla przyrody i człowieka.
13. Królestwo zwierząt: przystosowanie bezkręgowców i kręgowców do środowiska ich życia.
14. Rozpoznawanie pospolitych gatunków roślin zielnych, drzew, krzewów i zwierząt bezkręgowych i kręgowych występujących w Polsce ze szczególnym uwzględnieniem gatunków chronionych.
15. Prawne formy ochrony przyrody w Polsce i na świecie. Obiekty polskiej przyrody wpisane na światową listę dziedzictwa przyrodniczego.

III etap – wojewódzki - czas trwania 90 minut

Na tym etapie konkursu obowiązuje zakres wiedzy i umiejętności ujęty w etapie szkolnym i rejonowym oraz następujące treści:

1. Miejsce Ziemi we Wszechświecie. Podstawowe gwiazdozbiory na niebie, ciała niebieskie w Układzie Słonecznym, fazy Księżyca.
2. Kształt i rozmiary Ziemi.
3. Określanie współrzędnych geograficznych.
4. Budowa Układu Słonecznego, teoria heliocentryczna Kopernika, ruch obrotowy i obiegowy Ziemi, i ich następstwa. Różnice czasu na Ziemi - obliczanie czasu słonecznego, strefy czasowe.
5. Kontynenty i oceany na Ziemi. Warunki geograficzne kontynentów (położenie względem równika, ukształtowanie powierzchni, klimat). Linia brzegowa kontynentów.
6. Strefy klimatyczne Ziemi.
7. Strefy krajobrazowe Ziemi - położenie, klimat, świat roślin i zwierząt, zajęcia ludności, znaczenie gospodarcze następujących stref: wilgotnego lasu równikowego, sawann, pustyń, stepów, tajgi, tundry, pustyń lodowych, krajobrazu śródziemnomorskiego i alpejskiego.
8. Współzależności między klimatem a rozmieszczeniem roślin i zwierząt.
9. Znaczenie obszarów leśnych na Ziemi, zagrożenia dla środowisk leśnych i innych.
10. Zjawiska mechaniczne (ruch i jego prędkość, siły w przyrodzie, tarcie i opór powietrza).
11. Zjawiska elektryczne w przyrodzie (elektryczność statyczna, prąd elektryczny, jego źródła i przepływ w obwodzie, obwód elektryczny. Przewodniki i izolatory).
12. Zjawiska magnetyczne (właściwości magnesów i ich wzajemne oddziaływanie, pole magnetyczne Ziemi, działanie kompasu).
13. Zjawiska świetlne w przyrodzie ((prostoliniowe rozchodzenie się światła – *camera obscura*, odbicie, załamanie, rozpraszanie, rozszczepianie światła, barwy w przyrodzie, prędkość światła).
14. Zjawiska akustyczne (dźwięk jako fala, prędkość rozchodzenia się dźwięków w różnych ośrodkach, amplituda i częstotliwość dźwięku, ultradźwięki, infradźwięki).
15. Podróże i odkrycia geograficzne oraz ich znaczenie.
16. Zagrożenia środowiska życia o charakterze globalnym (efekt cieplarniany, dziura ozonowa, smog, kwaśne deszcze).
17. Współpraca międzynarodowa w celu ochrony przyrody.

IV. WYKAZ LITERATURY OBOWIĄZUJĄCEJ UCZESTNIKÓW KONKURSU:

1. Podręczniki, zeszyty ćwiczeń do przyrody dla uczniów szkół podstawowych dopuszczone do użytku szkolnego przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania ze szczególnym uwzględnieniem zadań i pytań o charakterze problemowym i twórczym.
2. Atlasy do przyrody dla szkół podstawowych.
3. Gołębiowska Agnieszka, *Nasz Świat* Ciało człowieka, wyd. Twoje Książki
4. Kokurewicz Dorota *Ekologia, Atlas ilustrowany*, wyd. EUROPA, Wrocław 2009
5. Jefimow M. , Sektas M. , *Puls życia* ,podręcznik do biologii dla gimnazjum, wyd. Nowa Era, Warszawa 2012 cz. 1 i cz. 2
6. red. Łaptos Józef , *Historia małych krajów Europejskich*, wyd. Ossolineum 2007, Wrocław
7. Vanclave J., *101 ciekawych doświadczeń. Biologia dla każdego dziecka*. Wydaw. WSiP. Warszawa 1993.

Niezbędne wiadomości dotyczące zagadnień objętych zakresem konkursu uczestnicy mogą znaleźć w innej popularnej literaturze przyrodniczej oraz na stronach internetowych.

**KONKURS Z HISTORII
DLA UCZNIÓW SZKÓŁ PODSTAWOWYCH WOJ. PODKARPACKIEGO
W ROKU SZKOLNYM 2014/2015**

"Polska, Europa i Świat w epoce średniowiecza"

Problematyka i wymagania konkursu obejmują i poszerzają treści podstawy programowej z historii do szkoły podstawowej zgodnie z podanym tematem. Zakres chronologiczny konkursu zawiera się w okresie od początków średniowiecza do jego schyłku zapoczątkowanego narodzinami renesansu włoskiego czy wielkimi odkryciami geograficznymi (w przypadku historii Polski obejmuje okres do końca XV wieku.

Zagadnienia do etapu I:

1. Ziemie polskie przed panowaniem Mieszka I:

- a) plemiona polskie i ich siedziby,
- b) pierwsze państwa plemienne na ziemiach polskich,
- c) wierzenia plemion słowiańskich przed przyjęciem chrztu na ziemiach polskich,
- d) kultura materialna plemion polskich.

2. Powstanie państwa polskiego i jego organizacja:

- a) kształtowanie się granic państwa Mieszka I,
- b) chrzest Polski i jego znaczenie dla przyszłości państwa,
- c) organizacja państwa wczesnopiastowskiego.

3. Polska za panowania Bolesława Chrobrego:

- a) misja biskupa Wojciecha i zjazd gnieźnieński,
- b) wojny Bolesława Chrobrego,
- c) koronacja królewska.

4. Polska pierwszych Piastów od XI do XIII w:

- a) kryzys państwa za panowania Mieszka II i jego odbudowa za Kazimierza Odnowiciela.
- b) przywrócenie niezależności Polski za panowania Bolesława Śmiałego i jej upadek,
- c) Polska pod rządami Bolesława Krzywoustego,
- d) rozbięcie dzielnicowe Polski i jego skutki.

5. Zjednoczenie państwa polskiego:

- a) próby jednoczenia ziem polskich w XIII w.
- b) zjednoczenie państwa polskiego za Władysława Łokietka.
- c) konflikt polsko-krzyżacki.

6. Polska Kazimierza Wielkiego:

- a) polityka wewnętrzna króla,

- b) polityka zagraniczna Kazimierza Wielkiego,
- c) znaczenie panowania ostatniego Piasta na tronie Polski.

7. Przemiany gospodarcze na ziemiach polskich w okresie średniowiecza:

- a) lokacje nowych miast i wsi,
- b) skutki rozwoju osadnictwa dla gospodarki kraju.

8. Rządy Andegawenów w Polsce:

- a) panowanie Ludwika Węgierskiego i Jadwigi.

9. Unia polsko-litewska:

- a) geneza i losy unii Polski z Litwą za panowania pierwszych Jagiellonów,
- b) stosunki polsko-krzyżackie w XV w.
- c) polityka Jagiellonów wobec Czech, Węgier i ekspansji tureckiej w XV w.

10. Kształtowanie się społeczeństwa stanowego w Polsce:

- a) szlachta i jej przywileje,
- b) mieszczenie,
- c) chłopci,
- d) duchowieństwo.

Zagadnienia dodatkowe do etapu II i III.

1. Kościół i jego rola w epoce średniowiecza (spór o inwestyturę i wyprawy krzyżowe),
2. Średniowieczne klasztory i zakony oraz ich znaczenie dla kultury.
3. Rycerstwo średniowieczne – ideały i styl życia.
4. Średniowieczne miasto i jego wygląd, organizacja i warunki życia.
5. Zajęcia i warunki życia mieszkańców wsi.
6. Kultura, nauka, sztuka i architektura w epoce średniowiecza.
7. Główne ośrodki polityczne średniowiecznej Europy (Bizancjum, Arabowie, cesarstwo Karola Wielkiego, cesarstwo Ottonów, pierwsze państwa słowiańskie). Wymagane tylko podstawowe wiadomości.
8. Kształtowanie się społeczeństwa feudalnego w Europie.

Zalecana literatura podstawowa:

1. Wczoraj i dziś – podręcznik do historii i społeczeństwa dla klasy piątej szkoły podstawowej. Nowa Era, Warszawa 2013.
2. Atlas Historyczny Od starożytności do współczesności wyd. II, Nowa Era, Wrocław 2013.
3. Ilustrowany atlas historii Polski, Wydawnictwo DEMART, Warszawa 2006 r.
4. Encyklopedia szkolna. Historia, WSiP, Warszawa 2005 r.
5. J. Pilikowski, Szkolny Słownik Historii Polski, Wydawnictwo Zielona Sowa, Kraków 2001 r.
6. B. Snoch, Słownik Szkolny. Terminy i pojęcia historyczne, WSiP, Warszawa 1990 r.

7. R. Antosik, E. Pustuła, Historia. Vademecum. Egzamin Gimnazjalny 2012, Operon 2011 r.

Ponadto podręczniki "Śladami przeszłości" do klasy I i II gimnazjum, Wydawnictwo Nowa Era jako uzupełnienie treści podręcznika do szkoły podstawowej.

W wyżej wymienionych wydawnictwach encyklopedycznych obowiązują tylko hasła (pojęcia i postaci) związane z tematyką konkursu.

**KONKURS Z JĘZYKA POLSKIEGO
DLA UCZNIÓW SZKÓŁ PODSTAWOWYCH WOJ. PODKARPACKIEGO
W ROKU SZKOLNYM 2014/2015**

*Motyw przewodni konkursu:
„Kto czyta, żyje wielokrotnie”*

J. Czechowicz

Uczestnicy przystępujący do konkursu powinni posiadać wysokie kompetencje czytelnicze, umiejętność wnikliwej interpretacji utworów, a także umiejętność samodzielnego wnioskowania i poprawnego wypowiedzania się w różnych formach. Zadania konkursowe sprawdzają wybrane zagadnienia z zakresu czytanych książek, wiedzy i umiejętności objętych zapisami aktualnie obowiązującej Podstawy Programowej (PP) z języka polskiego oraz treści poszerzające ww zagadnienia, m. in.:

- rozpoznawanie i czytanie ze zrozumieniem różnych tekstów kultury, także niebędących fragmentami lektur konkursowych, w tym: tekstów literackich, użytkowych, popularno-naukowych, publicystycznych; przekazów ikonicznych; źródeł i tekstów historycznych.
- odczytywanie danych, np.: z map, tabel wykresów, schematów, itp.
- rozpoznawanie charakterystycznych cech czytanego utworu, dostrzeganie znaczeń dosłownych i sensów przenośnych, odróżnianie fikcji literackiej od rzeczywistości; dostrzeganie i rozumienie symbolicznych i uniwersalnych wartości wpisanych w teksty kultury.
- posługiwanie się terminami służącymi do opisu i rozumienia dzieł literackich (np. anegdota, aforyzm, przysłowie, narrator, narracja i jej rodzaje, powieść i jej rodzaje, fabuła, akcja, wątek, metafora, symbol, epitet, porównanie, apostrofa, animizacja, personifikacja, itp.) i innych tekstów kultury, które mogą zostać użyte w teście (przekazów ikonicznych, malarstwa, artykułów z prasy).
- rozróżnianie podstawowych rodzajów i gatunków literackich (w tym odnoszących się do czytanych lektur), wierszy i rymów oraz ich rodzajów.
- formułowanie wniosków, opinii, ocenianie faktów i wydarzeń, rozpoznawanie i formułowanie intencji wypowiedzi.
- formułowanie uzasadnienia własnych postaw i poglądów, w tym redagowanie tekstu o charakterze argumentacyjnym (rozprawki).
- redagowanie tekstów, m.in.: opisu (np. miejsca, postaci, przedmiotu, obrazu, sytuacji, przeżyć, krajobrazu, itp.), wzbogaconego kompozycyjnie opowiadania, listu (w tym oficjalnego), mowy, charakterystyki, sprawozdania, recenzji, reklamy, ogłoszenia, zawiadomienia, zaproszenia, dialogu, różnych form notatek (np. encyklopedycznej,

informacji prasowej), instrukcji, przepisu, regulaminu, kodeksu, kartki pocztowej, tekstów adresatywnych typu dedykacja (podziękowanie, gratulacje, itp.), biogramu, wywiadu, fragmentu pamiętnika, dziennika, planu (twórczego i odtwórczego) oraz innych przewidzianych w PP.

- redagowanie twórczych tekstów, np. opowiadania, z obrazowym ujmowaniem epizodów, postaci, scenek, z uwzględnieniem dialogu, opisu, elementów charakterystyki postaci, opowiadanie w roli.
- formułowanie innych wypowiedzi w formie pisemnej w zależności od adresata, roli, celu, inspirowanych rysunkiem, cytatem, itp.
- dokonywanie celowych operacji na tekście, np. streszczanie, przekształcanie stylistyczne, przekształcanie mowy niezależnej na zależną i odwrotnie.
- stosowanie środków językowych wzbogacających styl wypowiedzi, rozpoznawanie ich i nazywanie.
- rozumienie i przestrzeganie norm gramatycznych, ortograficznych i interpunkcyjnych na poziomie wyrazu, zdania, akapitu.
- stosowanie i wyjaśnianie znaczeń synonimów, antonimów, homonimów, zjawiska stylizacji językowej, polisemii. Znajomość leksyki i frazeologii związanej z tematyką konkursu.
- ujmowanie treści w związkach przyczynowo-skutkowych.
- posługiwanie się kategoriami czasu i przestrzeni w celu porządkowania wydarzeń: sytuowanie ich w przestrzeni, umieszczanie dat w przedziałach czasowych, porządkowanie wydarzeń w kolejności chronologicznej z wykorzystaniem w tym celu mapy, tabeli, wykresu.
- znajomość pojęć, wydarzeń i postaci stanowiących kontekst, np. biograficzny, plastyczny, historyczny dla obowiązujących na danym etapie lektur konkursowych.
- wskazywanie źródeł informacji, posługiwanie się nimi, porządkowanie i selekcjonowanie ich.
- integrowanie wiedzy uzyskanej z analizowanych źródeł; wyciąganie wniosków z ich porównywania.
- wykazanie się funkcjonalną i teoretyczną wiedzą w zakresie podstawowych zagadnień i pojęć z zakresu gramatyki języka polskiego np. wszystkie części mowy, części zdania, rodzaje wypowiedzi, rodzaje zdań złożonych współrzędnie i podrzędnie oraz zgodnie z zapisami aktualnie obowiązującej PP (czyt. PP: *Świadomość językowa uczniów*).

Uwaga!

- Uczestnicy etapu szkolnego i rejonowego powinni znać teksty literackie wskazane w spisie lektur dla odpowiedniej części konkursu. W etapie wojewódzkim obowiązuje znajomość wszystkich lektur.

Lektury

ETAP I

- H. Sienkiewicz, *W pustyni i w puszczy*
- Szklarski, *Tomek na Czarnym Łądzie*

ETAP II

- P. Beręsewicz, *A niech to czykolada!*
- J. Jodelka, *Ars Dragonia*
- C.S. Lewis, *Srebrne krzesło*
- D. Terakowska, *Córka czarownic*

ETAP III

- Ch. Dickens, *Oliver Twist*
- M. Szczygielski, *Arka czasu*
- M. Zusak, *Złodziejka książek*

**KONKURS JĘZYKA ANGIELSKIEGO
DLA UCZNIÓW SZKÓŁ PODSTAWOWYCH WOJ. PODKARPACKIEGO
W ROKU SZKOLNYM 2014/2015**

**ZAKRES WIEDZY I UMIEJĘTNOŚCI WYMAGANYCH NA POSZCZEGÓLNYCH
ETAPACH KONKURSU, WYKAZ LITERATURY OBOWIĄZUJĄCEJ
UCZESTNIKÓW ORAZ STANOWIĄCEJ POMOC DLA NAUCZYCIEL**

JEZYK ANGIELSKI SZKOŁA PODSTAWOWA- 2014/2015

Cele Konkursu

1. Promowanie wśród uczniów znajomości języka angielskiego oraz chęci pogłębiania wiedzy związanej z krajami angielskiego obszaru językowego.
2. Doskonalenie umiejętności pozwalających podejmować samodzielnie pracę z wykorzystaniem różnorodnych źródeł i nośników informacji.
3. Stworzenie uczniom możliwości sprawdzenia się w rywalizacji z innymi uczniami.

ETAP I- test leksykalno gramatyczny + pisemna forma wypowiedzi

Zagadnienia leksykalne:

- informacje o sobie – podawanie podstawowych danych; rodzina – członkowie,
- stany emocjonalne i uczucia
- najbliższe otoczenie; mój dzień – rozkład dnia, podstawowe obowiązki, formy spędzania wolnego czasu;
- szkoła – przedmioty szkolne, nauczyciele, plan lekcji, przybory szkolne ucznia; klasa i jej wyposażenie;
- dom, mieszkanie - nazwy domów, nazwy pokoi, wyposażenie, otoczenie;
- ubranie – nazwy części garderoby, style ubierania się;
- opis osób - podstawowe dane dotyczące wyglądu zewnętrznego, podstawowe cechy charakteru;
- świat przyrody: nazwy roślin i zwierząt; gatunki zagrożone; elementy ochrony środowiska; ekologia
- kalendarz - daty, dni tygodnia, miesiące, pory roku, dni szczególne (np. urodziny, Dzień Matki), święta (szczególnie Boże Narodzenie, Wielkanoc);
- żywienie - produkty żywnościowe, napoje, owoce, warzywa, nazwy posiłków; miejsca spożywania posiłków;
- pogoda – rodzaje zjawisk, przymiotniki określające jej stan;
- zainteresowania – hobby, dyscypliny sportowe;
- zegar – podawanie czasu i pytanie o godzinę;
- praca – nazwy zawodów;
- zdrowie - nazwy podstawowych chorób i dolegliwości;
- człowiek - nazwy części ciała;
- podróżowanie - nazwy miejsc spędzania wakacji, środki transportu, sposoby spędzania wolnego czasu;
- nauka i technika - nazwy części komputera, telefon komórkowy, aparat fotograficzny;

- opis przedmiotów;
- państwa i narodowości
- kosmos
- świat magii i fantazji
- przysłowia
- podstawowe wiadomości geograficzne, społeczne i polityczne o obszarze nauczanego języka;

Zagadnienia gramatyczne:

- zdania oznajmujące, pytające, przeczące, rozkazujące:
 - końcówki pytające typu „question tags”
 - zdania złożone zawierające zdania przydawkowe – „relative clauses” i relative pronouns (who, which, when, why, where)
 - zdania złożone zawierające zdania okolicznikowe czasu - „time clauses”.
 - konstrukcja „there+ be”.
 - czasy - Present Simple, Present Continuous, Present Perfect, Past Simple, Past Continuous, Future Simple.
- konstrukcja „be going to”.
- · odmiana czasowników: „to be” , „to have” ,
- · czasowniki nieregularne,
- · czasowniki modalne (w formach teraźniejszej, przeszłej, 2nd conditional): „can” , „must” , „have to” , „ will” ,
 - · tryb rozkazujący – rozkaz, zakaz;
 - · rzeczowniki złożone (compound nouns),
 - · rodzajnik określony i nieokreślony,
 - · przymiotnik - stopniowanie przymiotnika: regularne, nieregularne i opisowe,
 - · przymiotniki – kolejność w opisie przedmiotów;
 - · zaimek osobowy,
 - · zaimek dzierżawczy, przymiotniki dzierżawcze,
 - · zaimek osobowy w funkcji dopełnienia- „object pronoun” ,
 - · przyimki z określeniami miejsca, czasu, położenia, ruchu,
 - · zaimki pytające,
 - · liczebniki główne i porządkowe;
 - · przysłówki i odmiana przysłówków,
 - · - „ing form” po czasownikach
 - · „ing form” jako podmiot
 - · konstrukcje „verb+object + infinitive“ , „verb+ infinitive“ , „verb+ing form“
- zdania z podmiotem pozornym It's cold. What time is it?
- Pytania szczegółowe
- propozycje i zaproszenia Let's ... Would you like to ...? What about...?
- rady i sugestie -You should be more patient. If I were you, I would wait.
- określenia ilości some/any/much/many/a lot of; by + środki transportu
- too/not enough występujące z rzeczownikami policzalnymi i niepoliczalnymi We've got too much sugar, too many eggs and not enough apples; too/not enough występujące z przymiotnikami/ przysłówkami The book is not interesting enough/too boring for me to read. You woke up too late/not early enough to catch the train.
- zwroty porównawcze the same as, as ... as, different from, both, than służące do porównywania właściwości i cech przedmiotów, osób i wydarzeń -This isn't the same as an ordinary lesson. The stones are different from the others. Both circles are ancient. It's less famous than Stonehenge.

kategorie gramatyczne:

- rzeczownik -nazwy własne i pospolite Jane, house
- liczba pojedyncza i mnoga girl-girls, box-boxes, woman-women
- forma dzierżawcza Jane's
- rzeczowniki policzalne apples, books
- rzeczowniki niepoliczalne sugar, water
- przedimek nieokreślony a/an
- określony the
- przedimek zerowy
- zaimek osobowy forma podmiotu I
- forma dopełnienia me
- zaimek wskazujący liczba pojedyncza -this, that
- liczba mnoga -these, those
- zaimek dzierżawczy występujący po rzeczowniku my występujący samodzielnie mine
- zaimki pytające używane przy tworzeniu pytań -who, what, where, how, whose
- różnica -who's/whose: Who's this? It's Fred. Whose football is this? It's Fred's.
- przymiotnik określenie koloru red, kształtu -round, wielkości -big, stanu -cold
- stopniowanie przymiotników krótkich -long, longer, the longest,
- długich -difficult, more difficult, the most difficult,
- nieregularnych -good, better, the best
- z przyimkami -good at, crazy about, bored with
- z czasownikami wyrażającymi odczucia feel, look, smell, sound+adjective (nice, horrible)
- liczebniki główne i porządkowe
- zdania warunkowe Conditionals:
 - typu zerowego -Zero Conditional używane w sytuacjach, gdy jedno wydarzenie warunkuje drugie - If we are late, our mum gets very angry.
 - typu pierwszego -First Conditional używane do opisanie prawdopodobnych wydarzeń w przyszłości oraz ich skutków- Will the ice cream melt if I don't put it in the freezer?
 - typu drugiego -Second Conditional używane do opisanie wydarzeń nierealnych lub mało prawdopodobnych i ich skutków If I won some money, I would spend it. lub gdy dopuszcza my możliwość wydarzenia -If I had time, I might go to the cinema.
- strona bierna Passive Voice: używana, gdy mówiącego bardziej interesuje sama czynność niż osoba, która ją wykonuje Paper is recycled in many countries.
The London Eye was opened in 1999.
- mowa zależna-Reported Speech in the Present: używana, jeżeli chcemy przekazać komuś, co mówi inna osoba Jack says (that) he is watching TV.
- przysłówek określający sposób wykonywania prostych czynności run fast, arrive early, sing well wyrażający stopień very much, a lot
- wyrażający częstotliwość -występujący w zdaniu między podmiotem a orzeczeniem always, never, often, sometimes

Umiejętności

Uczeń w formie pisemnej:

- formułuje pytania;
- udziela odpowiedzi;
- znajduje określone szczegółowe informacje w tekście ciągłym, fabularyzowanym lub w dialogu;
- wypełnia diagram, tabelę, schemat;
- wykazuje wiedzę leksykalno-gramatyczną w ćwiczeniach typu: zdania prawdziwe - fałszywe, ćwiczenia wyboru informacji,;

- uzupełnia tekst wypełniając luki;
- układa wyrazy rozsypane w porządku, pod względem gramatycznym i stylistycznym;
- prawidłowo stosuje struktury leksykalno-gramatyczne;
- prawidłowo rozpoznaje, wyodrębnia i używa określonych elementów języka, by napisać proste sytuacje komunikacyjne (np. obowiązek, powinność, zaproszenie, prośbę, podziękowanie, chęć posiadania czegoś, polecenie, itp.);
- ustala kolejność wydarzeń;
- uzupełnia lub redaguje prosty dialog;
- umie połączyć zdania lub poszczególne wyrazy z pokazanymi na obrazku przedmiotami, osobami lub czynnościami;
 - wypełnia prostą krzyżówkę lub tekst z lukami;
 - buduje i uczestniczy w prostym dialogu;

Uczeń potrafi:

- zredagować email, w którym zamieści: zaproszenie, przeprosiny, prośbę o podanie informacji, opis zgubionej/zapomnianej rzeczy, itp;
- napisać list, kartkę z wakacji, ogłoszenie (np. o zgubionej książce), instrukcję (np. jak wykonać sałatkę owocową);
- napisać dialog na temat życia codziennego;
- wyrazić zadowolenie, krytykę, prośbę, zezwolenie, przymus, akceptację, chęć umówienia się, zakaz, ostrzeżenie, nakaz, polecenie, upodobanie, preferencje, zdolności i możliwości (wykorzystując znajomość czasowników modalnych), własną opinię stosując poznane funkcje językowe.
- wykazuje się pełną znajomością ortografii;

ETAP II -test leksykalno-gramatyczny+elementy historii; kultury; geografii+wypowiedź pisemna

Obowiązuje zakres wiadomości i umiejętności etapu I , a ponadto:

Zagadnienia leksykalne:

- żywienie: sposoby przygotowania posiłków, podstawowe przyrządy;
- człowiek: opis wyglądu zewnętrznego, cechy charakteru z podaniem uzasadnienia;
- świat przyrody: sposoby ratowania środowiska naturalnego;
- sport: nazwy sprzętu wykorzystywanego w danej dziedzinie sportu, nazwy osób uczestniczących w danej dyscyplinie sportu;
- elementy historii, kultury, geografii i spraw społeczno-politycznych krajów obszaru języka angielskiego;
- nauka i technika – wynalazki/wynalazcy;

Umiejętności:

Uczeń potrafi:

- zrozumieć ze słuchu prosty tekst z życia codziennego;
- wypełnić podstawowe ćwiczenia związane z wysłuchanym tekstem;
- zrozumieć ogólny sens prostego tekstu;
- wyszukać proste informacje szczegółowe w tekście słuchanym;
- zrozumieć intencje rozmówców (np. podawanie informacji, wyrażanie prośby, zgody lub braku zgody, artowanie);

-rozpoznać rodzaje sytuacji komunikacyjnych (np. u lekarza, w sklepie, na dworcu, w szkole).

Uczeń rozumie:

- krótkie, proste, kilkuzdaniowe wypowiedzi pisemne:

-rozumie ogólny sens tekstu;

Uczeń wyszukuje proste informacje szczegółowe w tekście;

-rozpoznaje różne rodzaje tekstów, np. list prywatny, e-mail, SMS, opowiadanie, zaproszenie, kartka pocztowa

Uczeń tworzy kilkuzdaniowe wypowiedzi ustne według wzoru:

1) opisuje ludzi, przedmioty i miejsca;

2) opowiada o czynnościach życia codziennego;

3) przedstawia swoje upodobania i uczucia.

Uczeń tworzy kilkuzdaniowe wypowiedzi pisemne według wzoru:

1) opisuje ludzi, przedmioty i miejsca;

2) opisuje czynności dnia codziennego;

3) przedstawia swoje upodobania i uczucia.

ETAP III test leksykalno-gramatyczny+ kulturowo-historyczno-geograficzno-społeczny + test z obowiązującej lektury

Obowiązuje zakres wiadomości i umiejętności etapu I, II , a ponadto lektura obowiązkowa

„The Piped Piper of Hamelin” Książka Poziom: **Poziom 4 (niższy średnio zaawansowany A2)**
Seria: **Penguin Young Readers – Lektury uproszczone** ;ISBN: **9780582428720** Rok wydania:
2000

ZAGADNIENIA KULTUROWE KRAJÓW ANGLOJEZYCZNYCH (ETAP II i III)

- I.** Nazewnictwo i insygnia – flagi, symbole
- II.** Popularne tradycje i zwyczaje
- III.** Geografia i ważniejsze atrakcje turystyczne
- IV.** Historia – ważniejsze wydarzenia
- V.** Polityka – słynni królowie, prezydenci, instytucje
- VI.** Sztuka: film, teatr, aktorzy, Oskary, muzycy
- VII.** Sport: dyscypliny, mistrzostwa, sportowcy
- VIII.** Literatura: najslynniejsi pisarze
- IX.** Ciekawostki z życia codziennego

LITERATURA:

1. Podręczniki do nauczania języka angielskiego dla szkół podstawowych dopuszczone przez MENiS.
2. Obrazkowe słowniki tematyczne.
3. Repetytoria tematyczno-leksykalne.
4. S. Jervis – Grammar Time, wydawnictwo Longman ,
5. M. Matysek – Gramatyka dla szkół podstawowych, wydawnictwo Altravox Press,
6. M. McCarthy, F. O’Dell – English Vocabulary In Use, wydawnictwo Cambridge,

7. David McDowall, *An Illustrated History of Britain*, Longman 1989 i następne wydania,
8. S. Sheerin, J. Seath, G. White, *Spotlight on Britain*, Oxford UP 1990 i następne wydania,

W celu ułatwienia Państwu przygotowania uczniów postanowiliśmy ograniczyć listę zalecanej literatury do kilku pozycji z popularnej i łatwo dostępnej *Serii do kopiowania* wydawnictwa **MARY GLASGOW**. Po kliknięciu na tytuł zostaną Państwo automatycznie przekierowani na stronę internetową wydawcy z opisem danej pozycji.

Pytania w testach konkursowych będą przygotowane na podstawie podanych pozycji i aktualnych źródeł internetowych.

1. [Junior English Timesaver: Minibook Maker. British Life and Customs »](#)
- [Timesaver: Customs & Lifestyle in the English-Speaking World \(+ Audio CD\) »](#)
3. [Timesaver: Customs & Lifestyle in the UK & Ireland »](#)
4. [Timesaver: Festivals and Special Days in Britain »](#)
5. [Timesaver: Holidays and Special Days in the USA »](#)
6. [Timesaver: London! \(+ free map\) »](#)
7. [Timesaver: New York »](#)
8. [Timesaver: For Real! English in Everyday Situations \(+ Audio CD\) »](#)
9. [Timesaver: British History Highlights »](#)

Przykładowe źródła internetowe:

- <http://www.ego4u.com/en/read-on/countries>
- <http://www.anglik.net/discover.htm>
- http://www.bugbog.com/english_speaking_countries/english_speaking_countries.html
- http://www.woodlands-junior.kent.sch.uk/customs/questions/britain/england_facts.htm
- <http://projectbritain.com/>
- <http://quickfacts.census.gov/qfd/index.html>
- <http://www.aj.cz/testquiz.htm> (knowledge tests)

